

9. Végül mindinkább igyekeznek az iskola szociális életének a hasznát is érvényesíteni. A közösség nevelő erejét sem hagyják kiaknázatlanul. E végből igyekeznek az iskola szociális életét kapcsolatba hozni a családdal, hogy mennél nagyobb eredményeket érjenek el.

*

Iskolai hazugságok. Ki nem érezte még, mennyire megbénítják az iskolai fegyelmet és mennyire megnehezítenek minden jó viszonyt család és iskola között az iskolai hazugságok? *Eduard Stemplinger* a *Neue Jahrbücher* negyedik füzetében arra a kérdésre igyekszik feleletet adni, hogy kik a felelősök ezekért a hazugságokért, amelyek Angolországban pl. alig fordulnak elő. Mindenekelőtt a forrásaikat kell ismernünk és *Stemplinger* a hiányos igazságosság-érzet főforrásául a családot, a társadalmi életet teszi felelőssé, amely tele van megszokott, konvencionális hazugságokkal. A felnőttek társaságában forgolódo gyermeknek sokszor van alkalmja ilyen tapasztalni. De a gyermek sokszor veheti észre azt is, hogy hazudnak neki, csak hogy elhallgattassák, megnyugtassák, kíváncsiságát elfojtsák vagy megijesszék. Sőt attól sem idegenkednek, még jobb családokhoz tartozó szülők sem, hogy segítsenek a gyermeknek hazudni olyan esetekben, amikor a hazugság nyilvánvaló, abban a hitben, hogy elháríthatnak egy kis büntetést. Hány családban öröm az, ha a gyermek azzal dicsekszik, hogy sikerült tanárát félrevezetnie! De merjen csak az ilyen gyermek apjának hazudni! — De az iskola sem mondhatja magát ártatlannak. Hiú tanárok nem létező magas ismeretiségekkel dicsekszenek vagy nem ismerik be legkisebb botlásait sem. Arról meg szó sem lehet, hogy egy-egy tanulóval szemben elkövetett igazságtalanságukat helyrehozzák. Ha fölöttes hatóság látogat, egészen más a tanítás menete, jönnek a mintaprodukciónak, de mihelyt a látogató elmegy, minden ismét a régi mederben folyik. Sok tanár ad példát a kötelességmulasztásra és nem akad szülő, aki ez ellen tiltakoznék. Másrésztől azonban a tanár sokszor kényszeríti is hanyagságra a tanulót túlzott szigorúságával és kíméletlenségével, amely háborús állapotokat teremt az iskolában. Erre vezet még a túlságos sok munka is, amit a gyermek nem tud könnyen elvégezni. Szinte említeni sem kellene, hogy a tanárnak tökéletes pártatlanságra kell törekednie, bizalmat kell keltenie, de viszont nem szabad hajlékonynak, túlzóan engedékenynek sem lennie, mert ezzel a legderékabbakat is rossz útra csábítja. A tanárnak sokat kell dolgoznia, hogy elejét vegye a hazudozásnak, akkor nem kell büntetnie.

*